

voortdurend verblijft in zijn landen toestaan. Een antwoord in dien geest werd verzonden. Toen graaf Otto van Rothenfels en de andere heeren niet lang daarna weder bij de Commissie geopen werden, deelde men hun het antwoord van den keurvorst mee. Al had nu ook niemand veel verwachting van de zaak gehad, toch stelde een bescheid als dit menigen diep te leure. „En is dat het laatste woord?" vroeg een der afgevaardigden. „Mag zoo het recht worden geschonden en gehandeld worden tegen de duidelijke en vaste afspraken in?” „Wij zullen natuurlijk nog trachten te doen wat wij kunnen”, sprak de voorzitter, „maar daar zal in elk geval veel tijd mee heengaan. Gelukt het ons het bepaalde over 1624 uitgevoerd te krijgen, dan verneemt gij het aanstands”.

Nu, dat het lang duren kon, daarvan waren de afgevaardigden maar al te zeer overtuigd. Zonder hoop gingen zij heen, om hun vrienden van alles bericht te geven.

„Mannenbroeders”, zoo sprak tenslotte een oud en geacht ridder, „wij moeten onze zaak in de hand des Heeren stellen, maar naar den mensch geoordeeld, is zij verloren. Keurvorst Maximiliaan van Beieren is onder alle Duitsehe vorsten de eenige, die uit den ontzettenden oorlog nog een welgevulde kas en een krachtig leger heeft behouden. De gelden die hij den keizer heeft geleend, zijn, zoover ik weet, nog niet terugbetaald en deze zal het hem doen wel niet lastig maken, te meer daar beiden één doel beogen. Ik zie niet, dat er een macht ter wereld is, die keurvorst Maximiliaan kan dwingen. Al strijdt zijn beslissing tegen alle recht, hij heeft de macht, en dat zegt op 't oogenblik alles”.

HOOGENBIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Amsterdam, 31 Maart 1913.

Geachte Redactie!

In het belangrijke en aangenaam geschrevene proefschrift van Dr. O. H. Oosterhof, *Isaac Da Costa als polemist*, vindt men toch iets, dat op misverstand schijnt te rusten, of althans dit kon wreken.

Op bl. 229 wordt gesproken over het adres, door de „zeven Haagse heeren” in 1842 aan de Synode der Ned. Herv. Kerk gezonden. De schrijver zegt dan, dat wat in dit adres van de Synode begeerd werd, valt op te maken uit de conclusie. Van welke conclusie punt 1 dus luidt: „Handhaving der hoofdverplichtingen van het Evangelie, en als middel hier toe, handhaving der Formulieren van eenigheid, in al wat het wesen en de hoofdzak der Hervormde leer, naar den geest van de opstellers en van de Nederlandsche Hervormde Kerk betreft.”

Zoo kon de onkundige lezer tot de opvatting geraken, dat het „in wesen en hoofdzak eigenlijk van die adressanten afkomstig is, welke daarmede hun standpunt in dezen hadden uiteggesproken.

Toch staat de zaak heel anders.

Da. Moores c.s. hadden zich in 1841 tot de Synode gewend, en aangedrongen op handhaving van de leer der Kerk.

Daarop nu had de Synode verklaard, dat de predikanten gebonden waren wat „het wesen en de hoofdzak” der leer betreft.

Toen hebben Groen van Prinsterer c.s. in het adres van 1842 die woorden der Synode aangegripen.

De Synode zelf had nu verklaard, dat er gebondenheid was. Welnu, zij had dan met eigen beginsel ernst te maken.

Het „in wesen en hoofdzak” is dus oorspronkelijk van de Haagse Synode.

Het kwam er thans op aan, de Synode aan haar woord te binden; met haar door te spreken.

Daarin lag de beteekenis van het adres der „zeven Haagse heeren” van 1842.

Het kwam mij voore — dus leest men in de *Ned. Gedachten*, 2de serie, dl. IV, bl. 260 — „dat de Synode bij haar eigen woorden behoorde te worden gevat, ter voortzetting van het met Da. Moores c.s. aangevangen gesprek.”

En bl. 267: „Het adres van 1842 was *repliek* op die zinsneé.”

Waerop is gevolgd een Synodaal rapport van dat jaar, hetwelk was „overrijk aan herhalings, dood arm aan toelichting der in haar algemeenheid nietsbeduidende... zinsneé.” (bl. 268)

In het stuk: *Aan de Hervormde Gemeente*, dat in 1843 het licht zag, en Da Costa's ongelukkige *Rekeningschap van gevoelen* heeft uitgelekt, vindt men op bl. 52 noot 3 die „hetaling” van het „in wesen en hoofdzak”, waarbij de Synode verklaarde elk gevende af te keuren en te blijven afkeuren „waardoor het gezag van Gods onfeilbaar Heilig Woord, begrepen in de Schriften des Ouden en Nieuwen Testaments, en de wezenlijke leer der Hervormde Kerk wordt ondermijnd en bestreden.”

Da Costa's interventie heeft echter de actie op grond van het synodale „in wesen en hoofdzak” de „in haar algemeenheid nietsbeduidende... zinsneé”, gestuit.

Met dank voor de plaatsing

Uw di.
D. P. D. FABIUS.

Aan de Red. van *De Heraut*
van de Geref. Kerken in Nederland.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Brouwer (Fr.), L. H. Duin, te Zwellou. — 's-Gravendeel, A. C. Heij, te Molenaarsgraaf c.a. — Raard, H. de Lange, te Gaastermeer. — Donkerbroek, D. Ligter, cand. te Kampen. — Fijnart c.s., J. A. Tarselaar, cand. te Weesp.

AANGENOMEN: Nieuw-Weedinge, H. Haspers, te Gastelweper.

BEDANKT: Nes en Wierum, W. L. Korfker, te Jutrijp-Hommerts — Giessen Oud- en Nieuwkerk, T. J. Hagen, te Nieuwe-Pekela. — Edinge, H. Hummelen, te Haarlemmermeer (0-2). — Doerburg, J. J. Westerboek van Eerten, te Kampen.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Andijk en Kollum, P. v. d. Veer, te Pijlsum. — Hevskes (Gr.), J. Steenmeijer, te Oterdum (Gr.). — Hasselt (2e predikantspl.), J. G. Dekking, te Monster. — Nieuw-Amsterdam, (toez.), B. J. Ligtenberg, te Luttich a/d. Dedems-vaart. — Terborg, J. J. H. Bange, te Finsterwolve. — Edinge (Gr.), A. Bazuin, te Looth. — Uithuizermeeden (Gr.) (toez.), G. G. Bleecker, te Ouderkerk a/d. Amstel.

AANGENOMEN: Serooskerke, A. Adriani, cand. te Utrecht.

BEDANKT: Kiehlwindeweer (Gr.), H. A. Reddingius, em.-pred. te Groningen. — Nieuw-Amsterdam (toez.), B. J. Ligtenberg, te Luttich a/d. Dedemsvaart.

Geabonneerd op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, geindigd 31 Maart, ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan De Administratie van „De Heraut”, Amsterdam.

De abonnementsprijzen van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE,
Amsterdam, April 1913.

Adventientien.

Heden overleed, na een kortstondige ongesteldheid, onze geliefde en zorgzame Echtgenoot, Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

NEELTJE KLAPWIJK,
geb. van VLIET,
in den ouderdom van bijna 81 jaren.

A. KLAPWIJK Sr.
P. KLAPWIJK.
W. C. KLAPWIJK—HORNES.
D. KLAPWIJK.
M. KLAPWIJK—VERNOFF.
A. KLAPWIJK Jr.
A. KLAPWIJK—BATENBURG.
T. A. KLAPWIJK—V. D. KAADEN.
K. V. D. KAADEN.
A. T. KLAPWIJK
en Klein kinderen.

Berkel en Rodenriss, 1 April 1913.

Heden ontstap na een smartelijk doch geduldig lijden in haren Heere en Heiland mijn innig geliefde Echtgenoot en der kinderen zorgzame Moeder, Mejuffrouw

MARGARETHA JACOBA SMIT
in den ouderdom van 41 jaar.

A. MEIBOOM
en Kinderen.

Alkmaar, 1 April 1913.

Is verkrijgbaar:

De Kerkelijke Actie te Kampen

toegelicht en beoordeeld door

N. van Dooren Ez.

Lid der Geref. kerk te Kampen.

10 ct. Franco per post 12 1/2 ct. **Kampen.** J. H. BOS.

Neêrlands roem!

Het is bewezen dat

Rheumatiek Remedie

het enigst afdoend geneesmiddel is voor licht en rheumatiek (hoe verouderd ook). Wij worden schier overladen met vrijwillige dankbetuigingen uit alle oorden des lands. Zij liggen voor ieder ter inzage en afdrucken worden op aanvraag gratis en franco toegezonden. — Rheumatiek Remedie is reeds wereldberoemd. Prijs per gesegelde fles 60 ct. franco thuis 80 ct. bij vooruitbetaling per postwissel of 13 postzegels a 5 ct. per brief. Let op het fabrieksmerk R. R. en slaons zonder onze naam is beallist namaak en misdien waardeloos.

Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogist en bij den Hoofd Dep.ouhouder

K. S. de BOER - SNEEK (Holland).

Verschonon:

Afl. I van den **TWEEDEN DRUK** van „Het Geloof der Vaders”.

De Nederlandsche Geloofsbelijdenis toegelicht door Da. N. Y. v. GOOR, Pred. te Groningen.

Compleet in 25 afl. à 10 cent.

Dat reeds nu van dit werk zoo kort na het verschijnen van den eersten druk, een nieuwe uitgave noodig was, bewijst de groote bruikbaarheid van deze handleiding. Vraagt proef en gratis.

Groningen. Firma JAN HAAN.

Lezers van Dag- en Weekbladen IN DE Spoorwegwagens

werpt Uwe Couranten, na ze gelezen te hebben, in de bussen voor de Ziekenhuizen op de Perrons van de Spoorwegstations aanwezig; daarmee verricht gij een nuttig werk.

Laat ze vooral niet in den wagen liggen.

Eet in pudding dan moet 'zjn Excellente Pudding die is 'zjn A. J. P. Excellente-Pudding * 10 cts doos 3 pakjes 27 cts.

Firma S. DE HAAS,
Haddingestraat 11, Groningen.
Specialiteit in den aanleg van Centrale Verwarming in Kerken en Scholen.
Vraag prijsopgaaf en attesten.

MATTHEW HENRY
BIJBELVERKLARING

Het te deel van het Oude Testament is thans gereed en werd aan alle Intekenaars verzonden.

De verschijning der afleveringen gaat geregeld door. Elke veertien dagen verschijnt er een van minstens 48 pagina's.

Men verbindt zich voor 50 afleveringen à 30 cent.

Deze nitnemende Bijbelverklaring verdient een vaste plaats in elk christelijk gezin.

Vraag uitvoerig prospectus bij Uw Boekh. of bij den Uitgever

Kampen. J. H. KOK.

Congres voor Gereformeerde Evangelisatie.

Aan de leden van het Congres wordt medegedeeld, dat er **Maandagavond 7 April, van 8 tot 11 uur** in de bovenzaal van het **AMERICAN-HOTEL, Leidscheplein**, (ingang Marnixstraat) gelegenheid is elkander te ontmoeten en alle gewenschte inlichtingen te verkrijgen.

Aan degenen die zich hebben opgegeven is een kaart toegezonden, die **Maandagavond in American Hotel of Dinsdag in Parkkloof**, tegen betaling van f 2.50 voor algemeene of f 0.50 voor particuliere, kan ingewisseld worden voor het bewijs van Toegang.

Wie zich heeft opgegeven en bovenbedoelde kaart niet ontving, gelieve hierover omgaand te correspondeeren.

Zonder deze kaart kan niemand worden toegelaten. Er is geen plaats meer **Zoowel Dinsdag- als Woensdagnamiddag** is er in „Parkkloof” gelegenheid gemeenschappelijk het middagmaal te gebruiken à f 1.50 per persoon. Men moet zich daarvoor des ochtends opgeven.

Namens het Plaatselijk Comité,
W. KIRCHNER.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.
Bijkantoor te ZWOLLE: Bloemendalstraat no. 18.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.
Verstrekt geld op eerste hypotheek

Geeft uit 4 1/2 pCt. Pandbrieven,
in stukken van f 1000,— / 500,— en / 100,— tegen den koers van 100 1/2 % en 4 pCt. Pandbrieven.

in stukken van f 1000,— / 500,— / 100,— en / 50,—, tegen beurskoers.

Inlichtingen geven te Amsterdam de heeren: **L. G. WEISZ & Co.** Westermarkt 21 en te Rotterdam de heer **H. DANE, Haringvliet 49.**

De Directie:
M. BROUWER. Mr. H. VAN DER VEETE. F. J. BOLT

IN HET LAND VAN GUIDO GEZELLE.

Onder dezen titel geeft **Mejuffrouw KUYPER** Schetsen over Vlaanderen in „TIMOTHÉUS”.

Aanvang 1 April 1913 Prijs per half. / 1.75

Uitgever: **LA RIVIERE & VOORHOEVE - ZWOLLE.**

Bij **J. H. KOK te KAMPEN** verscheen heden:

PRO REGE

of

het Koningschap van Christus

door

Dr. A. KUYPER.

Drie deelen. Royaal formaat. Prijs f 15.—

Gebonden in drie Stempelbanden f 17.50.

Christel. Vereeniging van Nederlanders te Londen.

Bovengenoemde vereeniging vergadert elken Dinsdagavond te 8 uur in 't gebouw van het Duitse Christel. „Kelnorheim”, 48 Charlotte Street, Fiteroy Square W.

Verdere inlichtingen verstrekt gaarne de Secretaris **J. BOER,** 50 Burnfoot Avenue Munster Rd. Londen S. W.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD.

Eerstvolgende Afvaarten naar:

PERNAMBUCO, BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES.

Vertrek van

STOOMSCHIP.	Amsterdam.	Dover.	Boulogne s/M.	La Coruna.	Vigo.	Lisboen.	Lissabon.
2) DELFLAND	16 April	—	—	—	22 April	—	—
1) FRISIA	23	24 April	24 April	26 April	27	—	28 April
3) AMSTELLAND	1 Mei	—	—	—	—	7 Mei	8 Mei
2) ZEELAND	3	—	—	—	—	—	—
1) ZEELANDIA	14	15 Mei	15 Mei	17 Mei	18 Mei	—	19 Mei

1) Soedienst voor Passagiers en IJfgoederen naar Rio de Janeiro, Santos, Monteideo en Buenos-Ayres.

2) Vrachtdienst naar Monteideo en Buenos-Ayres (Rosario).

3) Vrachtdienst naar Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro en Santos (eventueel ook naar Natal, Cabedello, Macelo en Victoria).

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot den **KONINKL. HOLLANDSCHE LLOYD, Prins Hendrikade 131 te Amsterdam** Telegram Adres: **REALLYD** of tot de Agenten te Rotterdam: **D. BURGER & ZOON;** te 's-Gravenhage: **ORANS & Co.**

LEVENSVERZEKERING

de Nederlanden van 1845

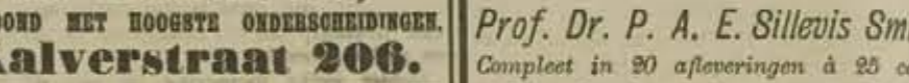
BRAND- -- VERZEKERING
INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen) Directie HENNY
KAPITAAL. / 8.000.000 00
EXTRA RESERVES / 2.000.000 00

L. G. WEISZ & Co.,
Commissiouniers in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

ELKA WATCHES

DE BESTE HORLOGES.
f12.50. 3 jaar garantie.
max. afwijking 1 min. per week.
Keurzendingen door het geheele rijk

W. KIEK Jr.,
BEKROOND MET HOOGSTE Onderscheidingen.
Kalverstraat 206.

Bij den Uitgever **J. H. KOK te KAMPEN** verschijnt in elkander geregeld opvolgende Afleveringen:

Handboek voor de Heilige Geschiedenis

door **Prof. Dr. P. A. E. Sillevius Smitt.**

Compleet in 20 afleveringen à 25 cent.

Elke aflev. bevat minstens twee vel druks zoodat het geheele werk twee kloekke boekdeelen vormt.

Zij die intekenen oóór de laatste aflev. te verschonen, ontvangen

twee keurige stempelbanden **GRATIS.**

De 1e aflev. is bij alle Boekh. ter inzage voorhanden.

De auteur stelt zich voor een **Bijbelsche Geschiedenis te geven die geheel staat op de hoogte van den tegenwoordigen tijd.**

De **gansche Christelijke pers heeft dit werk ten zeerste aanbevolen.**

Vraag uitvoerig prospectus.

ABSHAUBIN'S of Anti-Rheumatische Watten.

Dese watten zijn het sekerst werkend middel tegen alle pijnen of ongemakken door gewaite koude ontstaan, bijzonder voor de zoner gevreesde plaag, Rheumatiek, Kiepijn, Schouderpijn, Spierpijn in nek, armen of beenen enz. enz. Bij het heerschende wee kan men spoedig van die boose pijnen verlost zijn door het gebruik mijner sinds 50 jaren beroemde watten. Ze zijn uitstekend, goedkoop en onschadelijk voor het gebruik tegen andere kwalen.

Prijs 30 cents per pakje.

Verkrijgbaar bij den hoofddepouhouder **A. BRETVELT Az, Delft** en verder bij:

- W. A. Schade & Zonen, Amsterdam, Nieuwedijk.
- Christiaan Annegarn, Amsterdam, Paleisstr. h. Singel.
- Ger. Mann, „de Huisvrouw”, Amsterdam, Heiligenvweg.
- Jacobson & Manus, Amsterdam, Jodenbreestraat.
- Mej. N. Moransard, Haarlem, „de Vliet”.
- H. Meijer, Haarlem, „In de Katoenbaal”.
- A. Vlaanderen, Hilversum.
- G. de Barbanson, Nieuwediep.
- Iserief & Zonen, Den Haag, Veenestraat.
- M. R. C. Lippits, Hoorn.
- Z. C. Theising, Alkmaar.
- Wed. F. Wierper, Weesp.
- G. Appelman, Westwood.
- H. J. Appelman, Hem.
- J. Luijendijk, Maasland.
- Gebr. Leser, Assen.
- E. Lakke, Meppel.
- L. van der Vaart, 's-Bosch.
- J. C. van Aken-Kroonen, Breda.
- Benzenmaker & Co., Leiden, Vischmarkt.
- Gez. Wassink, Arnhem.
- Gez. Weghuis, Zwolle.
- G. J. Rijsdijk, Ridderkerk.
- P. Bonthoon, Steenwijk.
- A. Velders, Heerenstraat 59, Zelst.
- F. Grashuis, Zaandam.

Spaarbank

VOORDE **Stad AMSTERDAM** (Opgericht in 1848).

Hoofdbureau, Tijdelijk: Reguliersdwarsstraat 73a.

Geopend: **ELKEN WERKDAG** van des morgens 8 uur tot des avonds half 9 uur.

Bijbureaux: Bloemgracht 33 Haarlemmerplein 4 Bilderdijskroon 194 Ceintuurbaan 131 „Zeevanhuys”, Kadijkplein 8 1ste Van Swindenstraat 19.

Geopend: **ELKEN WERKDAG** des morgens 10 uur tot half 1 en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

Mr. H. J. J. POST, Directie.

blad wordt ges
Bijdragen van mede
dit blad betreft, te a
aan de ADMMSTRAT
Inzendingen, die lat
kunnen voor het nar

Dan be
L
DEP

be
de
de
he

Het principieel
zegen toegesgd
drievoudig testam
dat testament begy
in Abraham het
vinden, komt 't at
die de eerste pat
hem gezegd werd,
maar omgekeerd;
te meer, daar de
doelde op beperkt
uitdrukkelijk bij t
ons mensch-lijk ge
„In u zullen alle
gezegend worden.”
decidide grondtoos
opvangen in het w
„A zoo lief heeft
Nu zou men hie
merken, dat ook d
baar en vermen
aarde“ gelijken or
zegt niets. Immers,
sprake van een uit
innerlijk-geestelike
zegen, vlendit uit
zegen die opspruit
van een zegen, die
mensch komt, ma
nisch uit den eenet
nadert, gelijk reed
een zegen, overduide
zegen van vruchtba
de dieren, van ge
van veiligstelling
elementen, kan on
mensch toekomen,
en strekt zich breed
uit. De inwendige b
moet aan een led
persoonlijk in de
kan daarom het p
afleggen. Vandaar
teru: de particulie
van een zegen en e
heel de menschheid
ook Abraham, wi
danig in zou deelen
wel bij het Noacht
gaan van de were
Daar toch kan me
steide heel ons gel
ook Abraham, die
genot van deze v
daarentegen is het
ontvang den zegen
ieder ander, en va
en die genade uit t
hart het geloof, dat
schiet en leeft. J
zegen van Abraham
karakter dragen soe
het wild gedierde, o
en persoonlijk zijn.
gen, dat er propaga
gestichten is, gelijk
vaak uitkomt, maar
dan toch, dat er ee
Geest op elk mensch
het felt zelf, dat di
een geestelike effect
streeks, dat deze g
zijn, en omgekeerd
zij, en particulier is, haa
Waar de zegen u
gelijk bij den vruch
de rechtstreeksche
zegen aan den Geest
treedt patriarch en
teele tusschenschak
to hart, en bereikt
punt in de Vieschv
Gelijk onderscheid
afwijking van de A
wij vaak onder den I
zoo oud als de wer
steeds de tegenstell
afgoden, maar aan
de eerste berichten,
geboek heeft, leidt
In wat ons van he
verhaald wordt, is
ingerichten dienst
sprake. We lezen w
dagen velen begon
aan te roepen, wat
er van dat ogenb
is opgericht en gez
is begonnen, maar